

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (ketvirtoji kolegija) SPRENDIMAS

2012 m. liepos 12 d.*

„Vartotojų apsauga — Vartojimo kredito sutartys — Direktyva 2008/48/EB — 22, 24 ir 30 straipsniai — Nacionalinės teisės aktai, kuriais ši direktyva perkeliama — Taikymas sutartims, neįtrauktoms į minėtos direktyvos materialinę taikymo sritį ir taikymo laiko atžvilgiu sritį — Šioje direktyvoje nenumatyti įpareigojimai — Banko komisinių, kuriuos kreditorius gali rinkti, apribojimas — SESV 56, 58 ir 63 straipsniai — Pareiga nacionalinėje teisėje įdiegti tinkamas ir veiksmingas ginčų sprendimo ne teismo tvarka procedūras“

Byloje C-602/10

dėl *Judecătoria Călărași* (Rumunija) 2010 m. gruodžio 6 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2010 m. gruodžio 21 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

SC Volksbank România SA

prieš

Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorilor – Comisariatul Județean pentru Protecția Consumatorilor Călărași (CJPC)

TEISINGUMO TEISMAS (ketvirtoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas J.-C. Bonichot, teisėjai A. Prechal (pranešėja), L. Bay Larsen, C. Toader ir E. Jarašiūnas,

generalinė advokatė V. Trstenjak,

posėdžio sekretorė R. Šereš, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2012 m. balandžio 19 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- *SC Volksbank România SA*, atstovaujamos advokatų M. Niculeasa, R. Damaschin ir R. Nanescu,
- Rumunijos vyriausybės, atstovaujamos R. H. Radu ir R.-I. Munteanu,
- Čekijos vyriausybės, atstovaujamos M. Smolek ir J. Vlácil,
- Vokietijos vyriausybės, atstovaujamos T. Henze ir J. Kemper,

* Proceso kalba: rumunų.

- Italijos vyriausybės, atstovaujamos G. Palmieri, padedamos *avvocato dello Stato* S. Fiorentino,
- Austrijos vyriausybės, atstovaujamos C. Pesendorfer,
- Europos Komisijos, atstovaujamos L. Bouyon ir M. Owsiany-Hornung,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinės advokatės nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2008 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2008/48/EB dėl vartojimo kredito sutarčių ir panaikinamos Tarybos direktyvą 87/102/EEB (OL L 133, p. 66 ir klaidų ištaisymai OL L 207, 2009, p. 14, OL L 199, 2010, p. 40 ir OL L 234, 2011, p. 46) 22, 24 ir 30 straipsnių bei SESV 56, 58 ir 63 straipsnių išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant bylą *SC Volksbank România SA* (toliau – *Volksbank*) prieš *Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorilor - Comisariatul Județean pentru Protecția Consumatorilor Călărași* (CJPC) (Nacionalinė vartotojų apsaugos tarnyba – Kelerašio apskrities vartotojų apsaugos skyrius, toliau – ANPC) dėl tam tikrų sąlygų, įtrauktų į vartojimo kredito sutartis, sudarytas tarp *Volksbank* ir jo klientų, kurios, anot ANPC, prieštarauja nacionalinės teisės nuostatoms, kuriomis perkelta Direktyva 2008/48.

Teisinis pagrindas

Sjungos teisė

- 3 Direktyvos 2008/48 3, 4 ir 7 konstatuojamosios dalys suformuluotos taip:

„(3) <...> atskleidė ryškius įvairių valstybių narių įstatymų skirtumus kreditų fiziniams asmenims srityje, ypač vartojimo kreditų srityje. <...>

- (4) Dėl *de facto* ir *de jure* padėties, susidariusios dėl šių nacionalinių skirtumų, Bendrijoje tam tikrais atvejais iškreipiama kreditorių konkurencija ir sudaromos vidaus rinkos kliūtys, kai valstybės narės priėmė kitokias privalomas nuostatas, griežtesnes, nei numatytosios [1986 m. gruodžio 22 d. Tarybos] Direktyvoje 87/102/EEB [dėl valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su vartojimo kreditu, suderinimo (OL L 42, 1987, p. 48; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 1 t., p. 326), iš dalies pakeistoje 1998 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 98/7/EB (OL L 101, p. 17; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 4 t., p. 36, toliau – Direktyva 87/102)]. Tai apriboja vartotojų galimybę tiesiogiai pasinaudoti galimybėmis gauti tarpvalstybinį kreditą, kurių vis daugėja. <...>

<...>

- (7) Siekiant sudaryti palankesnes sąlygas gerai veikiančios vidaus rinkos vartojimo kreditų srityje kūrimuisi, būtina numatyti suderintą Bendrijos sistemą keliose pagrindinėse srityse. <...>“

4 Direktyvos 2008/48 9 ir 10 konstatuojamosiose dalyse skelbiama:

„(9) Būtinai visiškai suderinimas, siekiant užtikrinti, kad visi Bendrijos vartotojai naudotųsi aukštu ir vienodu jų interesų apsaugos lygiu, ir siekiant sukurti tikrą vidaus rinką. Todėl valstybėms narėms neturėtų būti leidžiama toliau taikyti arba priimti kitokias, nei nustatyta šioje direktyvoje, nacionalines nuostatas. Tačiau toks apribojimas turėtų būti taikomas tik pagal šią direktyvą suderintoms nuostatomis. Kai tokių suderintų nuostatų nėra, valstybės narėms turėtų būti leidžiama toliau taikyti arba priimti nacionalinės teisės aktus. <...>

(10) Šioje direktyvoje pateiktose sąvokų apibrėžtyse nustatyta derinimo sritis. Todėl valstybių narių pareiga įgyvendinti šios direktyvos nuostatas turėtų būti apribota jos taikymo sritimi, kaip nustatyta šiose sąvokų apibrėžtyse. Tačiau ši direktyva neturėtų trukdyti valstybėms narėms, laikantis Bendrijos teisės, taikyti šios direktyvos nuostatas srityse, kurios nepatenka į jos taikymo sritį. Tokiu būdu valstybė narė galėtų toliau taikyti galiojančius nacionalinės teisės aktus arba priimti šios direktyvos nuostatas ar tam tikras jos nuostatas atitinkančius naujus teisės aktus dėl kreditų sutarčių, nepatenkančių į šios direktyvos taikymo sritį, pavyzdžiui, dėl kredito sutarčių, kurių suma yra mažesnė nei 200 EUR arba didesnė nei 75 000 EUR. <...>“

5 Šios direktyvos 14 konstatuojamoji dalis suformuluota taip:

„Ši direktyva neturėtų būti taikoma kredito sutartims, pagal kurias suteikiamas kreditas užtikrinamas nekilnojamuoju turtu. Tokios rūšies kreditas yra labai specifinio pobūdžio. Į šios direktyvos taikymo sritį taip pat neturėtų būti įtrauktos kredito sutartys, kurių tikslas – finansuoti nuosavybės teisių į žemę arba esamus ar planuojamus statyti pastatus įgijimą ar išlaikymą. <...>“

6 Šios direktyvos 44 konstatuojamoji dalis skelbia:

„Siekiant užtikrinti rinkos skaidrumą bei stabilumą ir kol vyks tolesnis derinimas, valstybės narės turėtų užtikrinti, kad būtų nustatytos tinkamos priemonės kreditoriams kontroliuoti arba prižiūrėti.“

7 Šios direktyvos 2 straipsnio „Taikymo sritis“ 2 dalyje numatyta:

„Ši direktyva netaikoma:

- a) kredito sutartims, užtikrintoms hipoteka arba kita panašia valstybėje narėje įprastai naudojama garantija dėl nekilnojamojo turto arba užtikrintoms su nekilnojamuoju turtu susijusia teise;
- b) kredito sutartims, kurių tikslas – įgyti arba išlaikyti nuosavybės teises į žemę arba į esamą ar planuojamą statyti pastatą;
- c) kredito sutartims, kai bendra suteikiamo kredito suma yra mažesnė nei 200 EUR arba didesnė nei 75 000 EUR;

<...>“

8 Direktyvos 2008/48 22 straipsnio „Suderinimas ir šios direktyvos privalomas pobūdis“ 1 dalyje nustatyta:

„Kadangi šioje direktyvoje pateikiamos suderintos nuostatos, valstybės narės negali toliau taikyti arba priimti savo nacionalinės teisės aktų nuostatų, besiskiriančių nuo nustatytų šioje direktyvoje.“

- 9 Šios direktyvos 24 straipsnio „Ginčų sprendimas ne teismo tvarka“ 1 dalyje numatyta:
„Valstybės narės užtikrina, kad būtų įdiegtos tinkamos ir veiksmingos ginčų sprendimo ne teismo tvarka procedūros, skirtos spręsti vartotojų ginčus, susijusius su kredito sutartimis, jei reikia, pasitelkiant esamas institucijas.“
- 10 Pagal Direktyvos 2008/48 27 ir 29 straipsnius jos perkėlimo terminas baigėsi 2010 m. birželio 11 d., kai Direktyva 87/102 panaikinta.
- 11 Pagal Direktyvos 2008/48 30 straipsnį „Pereinamojo laikotarpio priemonės“:
„1. Ši direktyva netaikoma kredito sutartims, sudarytoms iki nacionalinių įgyvendinimo priemonių įsigaliojimo dienos.
2. Tačiau valstybės narės užtikrina, kad 11, 12, 13 ir 17 straipsniai, 18 straipsnio 1 dalies antras sakinytis ir 18 straipsnio 2 dalis būtų taikomi taip pat ir neterminuotoms kredito sutartims, sudarytoms iki nacionalinių įgyvendinimo priemonių įsigaliojimo dienos.“
- Rumunijos teisė*
- 12 Nepaprastuoju vyriausybės Nutarimu Nr. 50/2010 dėl vartojimo kredito sutarčių (*Monitorul Oficial al României* I dalis, Nr. 389, 2010 m. birželio 11 d., toliau – OUG 50/2010) siekiama perkelti Direktyvą 2008/48 į vidaus teisę.
- 13 OUG 50/2010 2 straipsnio 1 dalyje nustatyta:
„Šis nepaprastasis nutarimas taikomas kredito sutartims, įskaitant hipoteka arba teise į nekilnojamąjį turtą užtikrinamas kredito sutartis, ir kredito sutartims, kuriomis siekiama įgyti arba išlaikyti nuosavybės teises į jau pastatytą arba planuojamą statyti nekilnojamąjį turtą, arba nekilnojamąjį turtą renovuoti, projektuoti, gerinti būklę, tvarkyti, plėsti ar didinti vertę, neatsižvelgiant į bendrą kredito vertę.“
- 14 OUG 50/2010 36 straipsnyje numatyta:
„Už suteiktą kreditą kreditorius gali gauti tik: komisinius už duomenų analizę, komisinius už kredito administravimą arba komisinius už einamosios sąskaitos administravimą, kompensaciją dėl išankstinio grąžinimo, taip pat gali būti padengtos išlaidos, susijusios su draudimu, prireikus gali būti nustatytos baudos bei vienkartiniai komisiniai už vartotojo prašymu suteiktas paslaugas.“
- 15 OUG 50/2010 85 straipsnio 2 dalyje nustatyta:
„Siekiant taikiai išspręsti galimus ginčus ir nepažeidžiant vartotojo teisės teisme pareikšti ieškinį kreditoriui bei kredito tarpininkams, kurie pažeidė šiame nepaprastajame nutarime įtvirtintas nuostatas, arba vartotojo teisės kreiptis į [ANPC], vartotojai gali naudotis neteisminiais vartotojų skundų nagrinėjimo ir kompensacijų išmokėjimo mechanizmais, kaip numatyta Įstatyme Nr. 192/2006 dėl tarpininkavimo ir vertimosi tarpininko veikla, su daliniais pakeitimais ir vėlesniais papildymais.“
- 16 OUG 50/2010 86–88 straipsniuose apibrėžta sankcijų, kurias gali taikyti ANPC pareigūnai už šio nutarimo pažeidimą, sistema.

17 Pagal OUG 50/2010 94 straipsnį:

„Šis nepaprastasis nutarimas įsigalioja 10 dienų nuo jo paskelbimo *Monitorul Oficial al României* I dalyje.“

18 OUG 50/2010 95 straipsnis išdėstytas taip:

„1. Vykdomų sutarčių atveju kreditoriai per 90 dienų terminą nuo šio nepaprastojo nutarimo įsigaliojimo privalo užtikrinti sutarties suderinimą su šio nepaprastojo nutarimo nuostatomis.

2. Vykdomų sutarčių pakeitimai daromi papildomais aktais per 90 dienų nuo šio nepaprastojo nutarimo įsigaliojimo termino.

<...>“

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

19 Pagrindinėje byloje nagrinėjamos kredito sutartys, kurios prieš įsigaliojant OUG 50/2010 sudarytos tarp *Volksbank* ir jo klientų.

20 Iš esmės kalbama apie sutartis, pagal kurias vartotojams suteikiami kreditai užtikrinami hipoteka arba kitomis teisėmis į nekilnojamąjį turtą.

21 Į šias sutartis įtrauktos tam tikros sąlygos dėl banko komisinių, kurių *Volksbank* gali reikalauti iš savo klientų ir dėl kurių kilo ginčas pagrindinėje byloje.

22 Pagrindinėje byloje nagrinėjamų kredito sutarčių bendrųjų sąlygų skyriuje esančioje 3.5 sąlygoje „Rizikos komisiniai“ numatyta, kad suteikiant kreditą skolininkas gali būti įpareigojamas sumokėti bankui rizikos komisinius, taikomus likusiai kredito daliai, mokamus kartą per mėnesį visą kredito sutarties galiojimo laikotarpį.

23 Šių sutarčių specialiųjų sąlygų skyriuje esančioje 5 sąlygoje, taip pat pavadintoje „Rizikos komisiniai“, patikslinama, kad šie komisiniai siekia 0,2 % nuo likusios kredito dalies, ir mokami kartą per mėnesį iki nustatyto termino visą kredito sutarties galiojimo laikotarpį.

24 Po 2010 m. birželio 22 d., kai įsigaliojo OUG 50/2010, *Volksbank* ėmėsi priemonių pakeisti su klientais sudarytas kredito sutartis ir ginčijamas sąlygas pervadino „Kredito administravimo komisiniai“, t. y. šio nutarimo 36 straipsnyje numatyta kategorija, tačiau nepakeitė jų dydžio.

25 Taip pat įsigaliojus OUG 50/2010, ANPC, patikrinusi *Volksbank*, konstatavo, kad jis toliau rinko „rizikos komisinius“, kurie buvo numatyti pagrindinėje byloje nagrinėjamose kredito sutartyse, o vėliau pervadinti „kredito administravimo komisiniai“.

26 Manydama, kad šių komisinių rinkimas pažeidžia OUG 50/2010 36 straipsnį, ANPC *Volksbank* atžvilgiu surašė pažeidimo protokolą, kuriame reikalaujama, kad šis bankas sumokėtų baudą, ir nustatė papildomas sankcijas. *Volksbank* apskundė šį pažeidimų protokolą prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teisme.

27 Šiame teisme *Volksbank* tvirtina, kad kai kurios OUG 50/2010 nuostatos prieštarauja Direktyvai 2008/48. Todėl, atsižvelgdamas ir į šios direktyvos tikslą numatyti visišką teisės aktų suderinimą, siekiant užtikrinti laisvą kredito įstaigų teikiamų paslaugų judėjimą, *Volksbank* tvirtina, kad šis teismas, spręsdamas pagrindinę bylą, turi šių nuostatų netaikyti.

- 28 *Volksbank* teigimu, OUG 50/2010 2 straipsnio 1 dalis, kiek pagal ją šis nutarimas taikomas kredito sutartims, užtikrinamoms hipoteka arba kitomis teisėmis į nekilnojamąjį turtą, kaip antai sutartys pagrindinėje byloje, prieštarauja Direktyvos 2008/48 2 straipsnio 2 daliai, kurioje aiškiai numatyta, kad ši direktyva tokioms sutartims netaikoma.
- 29 Be to, dėl sutarčių, kurios gali patekti į Direktyvos 2008/48 taikymo sritį, *Volksbank* tvirtina, kad OUG 50/2010 36 straipsnis, kiek jame pateiktas ribojamasis banko komisinių, kuriuos gali rinkti kredito įstaiga, sąrašas, peržengia šios taikymo srities ribas, nes šioje direktyvoje įtvirtintos tik tinkamo vartotojų informavimo taisyklės.
- 30 Draudimas rinkti banko komisinius, kurie neįtraukti į minėtą 36 straipsnį, prieštarauja Sąjungos teisės nuostatomis dėl laisvo kapitalo judėjimo ir laisvo paslaugų teikimo.
- 31 Kalbant apie laisvą paslaugų teikimą, pažymėtina, kad dėl šio draudimo padidėja Rumunijoje paslaugas teikiančių kredito įstaigų išlaidos, o tai trukdo joms būti konkurencingoms Sąjungos lygiu. Jis taip pat trukdo kitose valstybėse narėse įsteigtoms kredito įstaigoms patekti į Rumunijos vartojimo kreditų rinką.
- 32 Kiek tai susiję su laisvu kapitalo judėjimu, Rumunijos vartotojas nebegali gauti kredito iš ne šioje valstybėje narėje įsteigtų įstaigų, nes turi teisę reikalauti netaikyti OUG 50/2010 nuostatomis prieštaraujančių komisinių ar sąlygų.
- 33 Galiausiai *Volksbank* tvirtina, kad OUG 50/2010 85 straipsnio 2 dalyje numatyta vartotojo galimybė tiesiogiai kreiptis į ANPC ir šios institucijos teisė taikyti sankcijas, kai nustato šio nutarimo pažeidimą, nėra tinkamas ir veiksmingas ginčų sprendimo ne teismo tvarka būdas, kokio reikalaujama pagal Direktyvos 2008/48 24 straipsnio 1 dalį, atvirkščiai, šiuo būdu sukeliama dar daugiau ginčų, – tai matyti iš Rumunijoje susiklosčiusios padėties.
- 34 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas teigia, kad ginčas pagrindinėje byloje iš esmės kilo dėl sąlygos „Rizikos komisiniai“, kuri buvo įtraukta į kredito sutartis, sudarytas prieš įsigaliojant OUG 50/2010, o šiam nutarimui įsigaliojus buvo pervadinta „Kredito administravimo komisiniai“.
- 35 Šis teismas teigia, kad OUG 50/2010 nuostatos priimtose siekiant skubiai perkelti Direktyvą 2008/48 į vidaus teisę, todėl jos turi būti taikomos laikantis šios direktyvos. Gali būti, kad šiomis nacionalinėmis nuostatomis minėta direktyva perkelta netinkamai arba nevysiškai.
- 36 Šiomis aplinkybėmis *Judecătoria Călărași* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:
- „1. Ar Direktyvos 2008/48 30 straipsnio 1 dalį reikia aiškinti taip, kad ja draudžiama valstybėms narėms šią direktyvą perkeliantį nacionalinį įstatymą taikyti ir iki šio įstatymo įsigaliojimo sudarytomis sutartims?
  2. Ar [OUG 50/2010] 85 straipsnio 2 dalies nuostatomis tinkamai perkeliama Direktyvos 2008/48 24 straipsnio 1 dalis, pagal kurią valstybės narės įpareigojamos užtikrinti tinkamas ir veiksmingas vartotojų ginčų, susijusių su vartojimo kredito sutartimis, sprendimo ne teismo tvarka procedūras?
  3. Ar Direktyvos 2008/48 22 straipsnio 1 dalį reikia aiškinti taip, kad ja atliktas visiškas suderinimas vartojimo kredito sutarčių srityje, dėl to valstybės narės negali:
    - a) išplėsti Direktyvoje 2008/48 įtvirtintų taisyklių taikymo srities sutartims, kurios aiškiai pašalintos iš šios direktyvos taikymo srities (kaip antai hipoteka užtikrintos kredito sutartys arba sutartys dėl nuosavybės teisių į nekilnojamąjį turtą); arba

b) kredito įstaigoms nustatyti papildomų įpareigojimų, susijusių su komisinių, kuriuos šios įstaigos gali rinkti, rūšimis arba su referencinių kriterijų, kuriais gali būti grindžiamos vartojimo kredito sutartyse, patenkančiose į direktyvą į vidaus teisę perkeliančių nacionalinės teisės nuostatų taikymo sritį, numatytos kintančios palūkanos, kategorijomis?

4. Jeigu atsakymas į trečiąjį klausimą neigiamas, ar laisvo paslaugų judėjimo ir laisvo kapitalo judėjimo principus bendrai, o SESV 56 ir 58 straipsnius ir 63 straipsnio 1 dalį – konkrečiai reikia aiškinti taip, kad pagal juos valstybei narei draudžiama nustatyti kredito įstaigoms priemones, kuriomis būtų draudžiama vartojimo kredito sutartyse numatyti rinkti banko komisinius, kurių nėra pripažintų, tačiau atitinkamos valstybės teisės aktuose neapibrėžtų komisinių sąrašė?“

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl trečiojo klausimo a punkto

- 37 Trečiojo klausimo a punktu, kurį reikia nagrinėti pirmiausia, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar Direktyvos 2008/48 22 straipsnio 1 dalį reikia aiškinti taip: pagal šią nuostatą draudžiama į nacionalinės priemonės, kuria ši direktyva perkeliama į vidaus teisę, materialinę taikymo sritį įtraukti kredito sutartis, kaip antai nagrinėjamos pagrindinėje byloje, pagal kurias suteikiamas kreditas užtikrinamas nekilnojamuoju turtu, nors tokios sutartys aiškiai pašalintos iš šios direktyvos taikymo srities pagal jos 2 straipsnio 2 dalies a punktą.
- 38 Iš Direktyvos 2008/48 22 straipsnio 1 dalies, aiškinamos atsižvelgiant į jos 9 ir 10 konstatuojamąsias dalis, matyti, kad, kiek tai susiję su kredito sutartimis, patenkančiomis į šios direktyvos taikymo sritį, joje numatytas visiškas teisės nuostatų suderinimas, o iš minėto 22 straipsnio pavadinimo aišku, kad šis suderinimas yra privalomas, – tai reiškia, kad šia direktyva konkrečiai suderintose srityse valstybės narės negali toliau taikyti arba priimti savo nacionalinės teisės aktų nuostatų, kurios skiriasi nuo nustatytųjų šioje direktyvoje.
- 39 Be to, pagal Direktyvos 2008/48 3, 4 ir 7 punktus kai kurių pagrindinių sričių teisės nuostatų suderinimas iš esmės skiriasi nuo atliktojo Direktyva 87/102, kuri panaikinta ir pakeista Direktyva 2008/48, nes, kaip konstatavo Teisingumo Teismas, Direktyva 87/102 siekta tik minimaliai suderinti nacionalines nuostatas (šiuo klausimu žr., be kita ko, 2010 m. lapkričio 16 d. Nutarties *Pohotovost*, C-76/10, Rink. p. I-11557, 66 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).
- 40 Vis dėlto, kaip matyti ir iš Direktyvos 2008/48 10 konstatuojamosios dalies, valstybės narės, laikydamosi Sąjungos teisės, gali taikyti šios direktyvos nuostatas į jos taikymo sritį neįtrauktoms sritims. Taigi jos gali palikti galioti ar priimti visas ar kai kurias šios direktyvos nuostatas atitinkančias nacionalines priemones kredito sutarčių, kurioms ši direktyva netaikoma, atžvilgiu.
- 41 Iš sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad pagrindinėje byloje nagrinėjamomis kredito sutartimis iš esmės suteikiami nekilnojamuoju turtu užtikrinami kreditai.
- 42 Pagal Direktyvos 2008/48 2 straipsnio 2 dalies a punktą ir atsižvelgiant į šios direktyvos 14 konstatuojamąją dalį tokios kredito sutartys dėl tokių kreditų kategorijos specifikos nepatenka į šios direktyvos taikymo sritį.
- 43 Taigi, kaip matyti iš šio sprendimo 40 punkto, Direktyvoje 2008/48 numatytam teisės nuostatų suderinimui neprieštarauja tai, kad valstybė narė įtraukia tokias sutartis į nacionalinės priemonės, kuria perkeliama ši direktyva, taikymo sritį, kad galėtų šioms sutartims taikyti visas arba kai kurias šios direktyvos nuostatas.

- 44 Todėl į trečiojo klausimo a punktą reikia atsakyti, kad Direktyvos 2008/48 22 straipsnio 1 dalį reikia aiškinti taip: pagal šią nuostatą nedraudžiama į nacionalinės priemonės, kuria ši direktyva perkeliama į vidaus teisę, materialinę taikymo sritį įtraukti kredito sutartis, kaip antai nagrinėjamos pagrindinėje byloje, kuriomis suteikiamas kreditas užtikrinamas nekilnojamuoju turtu, nors tokios sutartys aiškiai pašalintos iš šios direktyvos taikymo srities pagal jos 2 straipsnio 2 dalies a punktą.

Dėl pirmojo klausimo

- 45 Pirmuoju klausimu, kurį reikia nagrinėti antrą, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar Direktyvos 2008/48 30 straipsnio 1 dalį reikia aiškinti taip: pagal šią nuostatą draudžiama nacionalinės priemonės, kuria ši direktyva perkeliama į vidaus teisę, taikymo laiko atžvilgiu sritį apibrėžti taip, kad ši priemonė taikoma ir kredito sutartims, kaip antai nagrinėjamos pagrindinėje byloje, kurios pašalintos iš šios direktyvos materialinės taikymo srities ir kurios vykdomos minėtos nacionalinės priemonės įsigaliojimo momentu.

Dėl priimtinumų

- 46 Rumunijos vyriausybė tvirtina, kad šis klausimas suformuluotas pernelyg abstrakčiai, nes klausama dėl vartojimo kredito sutarčių apskritai, nors pagrindinėje byloje nagrinėjama kredito sutartis, užtikrinama hipoteka, nepatenkanti į materialinę Direktyvos 2008/48 taikymo sritį. Todėl šis klausimas iš dalies nepriimtinas.
- 47 Europos Komisija nurodo, kad pagrindinėje byloje nagrinėjamas hipoteka užtikrintų kredito sutarčių sąlygų galiojimas. Kadangi tokios sutartys yra pašalintos iš Direktyvos 2008/48 taikymo srities ir joje nėra suderintų nuostatų dėl sutarties sąlygų, atsakymas į pirmąjį klausimą neturės jokios konkrečios įtakos sprendžiant minėtą ginčą.
- 48 Šiuo atžvilgiu reikia priminti, kad vykstant SESV 267 straipsnyje numatyta procedūrai tik bylą nagrinėjantis nacionalinis teismas, kuris atsakingas už sprendimo priėmimą, atsižvelgdamas į konkrečios bylos aplinkybes, turi įvertinti tiek prejudicinio sprendimo reikalingumą savo sprendimui priimti, tiek Teisingumo Teismui pateikiamų klausimų svarbą. Todėl iš principo Teisingumo Teismas turi priimti sprendimą tuo atveju, kai pateikiami klausimai yra susiję su Sąjungos teisės išaiškinimu (žr., be kita ko, 2010 m. kovo 18 d. Sprendimo *Alassini ir kt.*, C-317/08-C-320/08, Rink. p. I-2213, 25 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).
- 49 Teisingumo Teismas gali atsisakyti pateikti atsakymą į nacionalinio teismo pateiktą prejudicinį klausimą tik tuomet, kai akivaizdu, jog prašomas Sąjungos teisės išaiškinimas nesusijęs su pagrindinės bylos aplinkybėmis arba dalyku, kai problema hipotetinė arba kai Teisingumo Teismas neturi faktinės arba teisinės informacijos, būtinos naudingai atsakyti į pateiktus klausimus (žr., be kita ko, 2008 m. vasario 14 d. Sprendimo *Varec*, C-450/06, Rink. p. I-581, 24 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).
- 50 Tačiau iš bylos dokumentų matyti, kad šiuo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia sužinoti, ar Direktyvos 2008/48 30 straipsnio 1 dalimi draudžiama nacionalinės priemonės, kuria ši direktyva perkeliama į vidaus teisę, taikymo laiko atžvilgiu sritį apibrėžti taip, kad ši priemonė būtų taikoma ir kredito sutartims, kaip antai nagrinėjamos pagrindinėje byloje, kurios yra pašalintos iš materialinės Direktyvos 2008/48 taikymo srities ir kurios vykdomos šiai nacionalinei priemonei įsigaliojant.
- 51 Taigi, gavęs klausimą dėl Sąjungos teisės išaiškinimo, kai bent jau akivaizdžiai nėra aišku, kad negalima pateikti pagrindinės bylos sprendimui naudingo atsakymo, Teisingumo Teismas privalo į jį atsakyti.

Dėl esmės

- 52 Kaip matyti iš Direktyvos 2008/48 9 ir 10 konstatuojamųjų dalių, iš esmės valstybės narės turi apibrėžti sąlygas, kuriomis taiko šią direktyvą perkeliančias teisės nuostatas ir kredito sutartims, kaip antai nagrinėjamos pagrindinėje byloje, nepatenkančioms į tas sritis, kurių atžvilgiu Sąjungos teisės aktų leidėjas siekė įtvirtinti suderintas nuostatas.
- 53 Vadinas, jei šių sutarčių atžvilgiu valstybės narės gali į savo teisės aktus, kuriais perkeliama Direktyva 2008/48, įtraukti būtent minėtos direktyvos 30 straipsnio 1 dalyje numatytą pereinamojo laikotarpio priemonę atitinkančią taisyklę, iš principo jos taip pat gali, laikydamosi SESV taisyklių ir nepažeisdamos kitų galbūt reikšmingų antrinės teisės aktų, nustatyti ir kitokią pereinamojo laikotarpio priemonę, kaip antai įtvirtinta OUG 50/2010 95 straipsnyje, pagal kurią minėtos teisės nuostatos taikomos taip pat šio nutarimo įsigaliojimo momentu vykdomoms sutartims.
- 54 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į pirmąjį klausimą reikia atsakyti, kad Direktyvos 2008/48 30 straipsnio 1 dalį reikia aiškinti taip: pagal šią nuostatą nedraudžiama nacionalinės priemonės, kuria ši direktyva perkeliama į vidaus teisę, taikymo laiko atžvilgiu sritį apibrėžti taip, kad ši priemonė taikoma ir kredito sutartims, kaip antai nagrinėjamos pagrindinėje byloje, kurios pašalintos iš šios direktyvos materialinės taikymo srities ir kurios vykdomos minėtos nacionalinės priemonės įsigaliojimo momentu.

Dėl trečiojo klausimo b punkto

- 55 Trečiojo klausimo b dalimi, kurią reikia nagrinėti trečią, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar Direktyvos 2008/48 22 straipsnio 1 dalį reikia aiškinti taip: pagal šią nuostatą draudžiama nacionalinėje priemonėje, kuria ši direktyva perkeliama į vidaus teisę, nustatyti minėtoje direktyvoje nenumatytus įpareigojimus kredito įstaigoms, susijusius su komisinių, kuriuos jos gali rinkti pagal vartojimo kredito sutartis, patenkančias į šios priemonės taikymo sritį, rūšimis ir referencinių kriterijų, kuriais gali būti grindžiamos šiose sutartyse numatytos kintančios palūkanos, kategorijomis.

Dėl priimtinumų

- 56 Rumunijos vyriausybė ir Komisija tvirtina, kad šis klausimas nepriimtinas, kiek jis apima referencinių kriterijų, kuriais gali būti grindžiamos vartojimo kredito sutartyse numatytos kintančios palūkanos, kategorijas.
- 57 Atsižvelgiant į šio sprendimo 48 ir 49 punktuose primintus principus, šiems prieštaravimams reikia pritarti.
- 58 Iš tiesų reikia pripažinti, kad iš Teisingumo Teismui pateiktų dokumentų negalima daryti išvados, kad taikomose nacionalinės teisės nuostatose įtvirtintos taisyklės, kuriomis nustatomi įpareigojimai kredito įstaigoms, susiję su referencinių kriterijų, kuriais gali būti grindžiamos vartojimo kredito sutartyse numatytos kintančios palūkanos, kategorijomis, kurie papildo Direktyvoje 2008/48 numatytus įpareigojimus. Bylos dokumentai tokių nacionalinės teisės taisyklių nepatvirtina ir juo labiau nėra jokios užuominos, kad dėl jų kilo ginčas pagrindinėje byloje.
- 59 Vadinas, nereikia atsakyti į 3 klausimo b punktą, kiek jis apima referencinių kriterijų, kuriais gali būti grindžiamos vartojimo kredito sutartyse numatytos kintančios palūkanos, kategorijas.

Dėl esmės

- 60 Kaip nurodyta šio sprendimo 40 punkte, būtent iš Direktyvos 2008/48 10 konstatuojamosios dalies matyti, kad, kiek tai susiję su kredito sutartimis, nepatenkančiomis į materialinę šios direktyvos taikymo sritį, kaip antai nagrinėjamos pagrindinėje byloje, valstybės narės gali palikti galioti arba priimti nacionalines priemones, atitinkančias visas arba kai kurias minėtos direktyvos nuostatas.
- 61 Taigi pagal Direktyvą 2008/48, konkrečiai kalbant – jos 22 straipsnio 1 dalį, taip pat nedraudžiama valstybei narei šių sutarčių atžvilgiu nustatyti šioje direktyvoje nenumatytus įpareigojimus, kuriais siekiama apsaugoti vartotojus, kaip antai šiuo atveju nustatyti OUG 50/2010 36 straipsnyje, kuriame pateiktas ribojamasis banko komisinių, kuriuos kreditorius gali rinkti iš vartotojų, sąrašas.
- 62 Neatrodo, kad tokia vartotojų apsaugos taisyklė, nustatyta Direktyva 2008/48 nesuderintoje srityje, galėtų šia direktyva suderintoje srityje paveikti pusiausvyrą tarp vartotojų apsaugos tikslų ir tikslo užtikrinti vidaus rinkos vartojimo kreditų srityje sukūrimą, kuria ši direktyva grindžiama.
- 63 Reikia pridurti, kad, kaip nurodyta šio sprendimo 38 punkte, Direktyvos 2008/48 22 straipsnio 1 dalį, atsižvelgiant į šios direktyvos 9 ir 10 konstatuojamąsias dalis, reikia suprasti taip: kiek tai susiję su kredito sutartimis, patenkančiomis į šios direktyvos taikymo sritį, kurias keldamas šį klausimą nurodo prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, nors šios sutartys nėra ginčo pagrindinėje byloje dalykas, minėta direktyva numato visišką ir privalomą teisės nuostatų suderinimą, o tai reiškia, kad šia direktyva konkrečiai suderintose srityse valstybės narės negali toliau taikyti arba priimti nacionalinių nuostatų, kurios skiriasi nuo joje įtvirtintų nuostatų.
- 64 Todėl tokių sutarčių atžvilgiu valstybės narės turi teisę nustatyti įpareigojimus dėl banko komisinių, kaip antai numatyti OUG 50/2010 36 straipsnyje, tik jei pagal Direktyvą 2008/48 šioje srityje nėra suderintų nuostatų.
- 65 Reikia konstatuoti, kad nors Direktyvoje 2008/48 numatyti įpareigojimai susiję su informacija, kurią kreditorius privalo pateikti apie banko komisinius, kaip bendros kredito kainos, kaip ji suprantama pagal jos 3 straipsnio g punktą, dalį, šioje direktyvoje nėra esminių taisyklių, susijusių su komisinių, kuriuos kreditorius gali rinkti, rūšimis.
- 66 Be to, iš Direktyvos 2008/48 44 konstatuojamosios dalies matyti, kad siekdamas užtikrinti rinkos skaidrumą ir stabilumą ir kol vyks tolesnis derinimas, valstybės narės turėtų užtikrinti, kad būtų nustatytos tinkamos priemonės kreditoriams kontroliuoti arba prižiūrėti.
- 67 Todėl į trečiojo klausimo b punktą reikia atsakyti, kad Direktyvos 2008/48 22 straipsnio 1 dalį reikia aiškinti taip: pagal šią nuostatą nedraudžiama nacionalinėje priemonėje, kuria ši direktyva perkeliama į vidaus teisę, nustatyti šioje direktyvoje nenumatytus įpareigojimus kredito įstaigoms, susijusius su komisinių, kuriuos jos gali rinkti pagal vartojimo kredito sutartis, patenkančias į šios priemonės taikymo sritį, rūšimis.

Dėl ketvirtojo klausimo

- 68 Ketvirtuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar laisvo paslaugų teikimo ir laisvo kapitalo judėjimo taisyklės, būtent SESV 56 ir SESV 58 straipsnius bei SESV 63 straipsnio 1 dalį, reikia aiškinti taip: šioms nuostatoms prieštarauja nacionalinės teisės nuostata, kuria kredito įstaigoms draudžiama rinkti tam tikrus banko komisinius.
- 69 Pirmiausia reikia nurodyti, kad pagrindinėje byloje nagrinėjamos nacionalinės nuostatos nereikia nagrinėti Sutarties taisyklių, reglamentuojančių laisvą kapitalo judėjimą, atžvilgiu.

- 70 Jei nacionalinė priemonė kartu yra susijusi su laisvu paslaugu teikimu ir laisvu kapitalo judėjimu, reikia nustatyti, kokią įtaką ši priemonė daro šioms pagrindinėms laisvėms ir ar tokiomis aplinkybėmis, kaip antai pagrindinėje byloje, viena iš jų turi prioritetą kitos atžvilgiu. Teisingumo Teismas iš esmės vertina nagrinėjamą priemonę tik vienos iš šių dviejų laisvių atžvilgiu, jei paaiškės, kad bylos aplinkybėmis viena iš jų yra papildoma kitos atžvilgiu ir gali būti su ja susieta (2006 m. spalio 3 d. Sprendimo *Fidium Finanz*, C-452/04, Rink. p. I-9521, 34 punktą).
- 71 Šiuo atveju reikia pripažinti, jog, kaip teigia *Volksbank*, apribodama Rumunijoje įsisteigusių klientų galimybę gauti vartojimo kreditus iš kitose valstybėse narėse įsteigtų kredito įstaigų, ši nuostata lemia, kad šie klientai mažiau domėsis minėtomis paslaugomis, ir taip sumažins tarptautinius su tokiomis paslaugomis susijusius finansų srautus, tačiau tai yra tik neišvengiama laisvės teikti paslaugas apribojimo pasekmė (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *Fidium Finanz* 48 punktą).
- 72 Kiek tai susiję su pagrindinėje byloje nagrinėjamos nacionalinės nuostatos analize laisvo paslaugų teikimo taisyklių atžvilgiu, reikia pažymėti, kad iš nusistovėjusios Teisingumo Teismo praktikos aišku, jog kredito įstaigos veikla – kreditų suteikimas – yra paslauga, kaip ji suprantama pagal SESV 56 straipsnį (žr., be kita ko, minėto Sprendimo *Fidium Finanz* 39 punktą).
- 73 Taip pat iš nusistovėjusios teismo praktikos žinoma, kad sąvoka „apribojimai“ SESV 56 straipsnyje vartojama prasme apima priemones, kurios laisvo paslaugų teikimo įgyvendinimą draudžia, riboja arba daro jį mažiau patrauklų (žr., be kita ko, 2011 m. kovo 29 d. Sprendimo *Komisija prieš Italiją*, C-565/08, Rink. p. I-2101, 45 punktą).
- 74 Svarstant, kokiomis sąlygomis ši sąvoka gali apimti priemonę, vienodai taikomą visoms kredito įstaigoms, kurios teikia paslaugas Rumunijos teritorijoje, kaip antai šiuo atveju nagrinėjamas draudimas rinkti tam tikrus banko komisinius, reikia priminti, jog negalima konstatuoti, kad valstybės narės teisės aktuose esama apribojimo, kaip jis suprantamas pagal Sutartį, vien todėl, kad kitos valstybės narės taiko mažiau griežtas ar ekonomiškai naudingesnes taisykles savo teritorijoje įsisteigusiems panašių paslaugų teikėjams (žr., be kita ko, minėto Sprendimo *Komisija prieš Italiją* 49 punktą).
- 75 Tačiau apribojimo sąvoka apima priemones, kurių imasi valstybė narė ir kurios, nors taikomos visiems vienodai, daro poveikį kitų valstybių narių ūkio subjektų patekimui į rinką (žr., be kita ko, minėto Sprendimo *Komisija prieš Italiją* 46 punktą).
- 76 Šiuo atveju nebuvo tvirtinama, kad pagrindinėje byloje nagrinėjamoje nacionalinėje nuostatoje įtvirtintas draudimas kreditoriams rinkti tam tikrus banko komisinius taikomas Rumunijoje išduodant leidimą kitose valstybėse narėse įsteigtoms kredito įstaigoms.
- 77 Taip pat Teisingumo Teismui pateikti dokumentai nepatvirtina, kad nustatant tokį draudimą realiai kišamasi į šių įstaigų laisvę sudaryti sutartis.
- 78 Rumunijos vyriausybė ir Komisija tvirtina, o *Volksbank* šiuo aspektu neprieštarauja, kad nors pagrindinėje byloje nagrinėjamos teisės nuostatose ribojamas banko komisinių, kuriuos galima numatyti kredito sutartyse, skaičius, jose nereikalaujama sumažinti jų tarifų, nes nenumatyta jokių apribojimų nei dėl pagrindinėje byloje nagrinėjamoje nacionalinėje nuostatoje leidžiamo komisinių dydžio, nei dėl bendro palūkanų tarifo.
- 79 Todėl nors dėl šios nacionalinės nuostatos gali reikėti pritaikyti kai kurias sutarčių sąlygas, ji pati nelemia kitose valstybėse narėse įsteigtų kredito įstaigų papildomų išlaidų ir juo labiau būtinybės šioms įstaigoms peržiūrėti savo komercinę politiką ir strategijas, kad galėtų patekti į Rumunijos rinką Rumunijos teisės aktus atitinkančiomis sąlygomis.

- 80 Vadinas, iš Teisingumo Teismui pateiktos informacijos negalima daryti išvados, kad minėta nacionalinė nuostata patekimą į minėtą rinką daro mažiau patrauklų, ir, patekus į ją, tikrai sumažina atitinkamų įmonių galimybę veiksmingai konkuruoti su tradiciškai Rumunijoje įsisteigusiomis įmonėmis.
- 81 Tokiomis sąlygomis šios nacionalinės nuostatos poveikis paslaugų teikimui yra pernelyg neapibrėžtas ir netiesioginis, kad tokia nacionalinė priemonė galėtų būti laikoma valstybių narių tarpusavio prekybos kliūtimi (pagal analogiją konkrečiai žr. 2011 m. balandžio 7 d. Sprendimo *Francesco Guarnieri & Cie*, C-291/09, Rink. p. I-2685, 17 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).
- 82 Todėl, atsižvelgiant į Teisingumo Teismo turimą informaciją, reikia daryti išvadą, kad nacionalinė priemonė, kaip antai nagrinėjama pagrindinėje byloje, nepažeidžia laisvo paslaugų teikimo taisyklių.
- 83 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į ketvirtąjį klausimą reikia atsakyti, kad laisvo paslaugų teikimo taisykles reikia aiškinti taip: joms neprieštarauja nacionalinės teisės nuostata, kuria kredito įstaigoms draudžiama rinkti tam tikrus banko komisinius.

Dėl antrojo klausimo

- 84 Antruoju klausimu, kurį reikia nagrinėti paskutinį, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar direktyvos 24 straipsnio 1 dalį reikia aiškinti taip: šiai nuostatai prieštarauja nacionalinės priemonės, kuria perkeliama Direktyva 2008/48, taisyklė, kad, kilus ginčui dėl vartojimo kreditų, vartotojai gali tiesiogiai kreiptis į vartotojų apsaugos instituciją, kuri gali taikyti kredito įstaigoms sankcijas už šios nacionalinės priemonės pažeidimą, ir neprivalo pirmiausia pasinaudoti nacionalinės teisės aktuose numatytais tokių ginčų sprendimo ne teismo tvarka procedūromis.

Dėl priimtinumų

- 85 Pirmiausia reikia pažymėti, kad nors šiuo atveju nagrinėjama perkėlimo priemonė, būtent OUG 50/2010 85 straipsnio 2 dalis, taikoma vartojimo kredito sutartims, kurios nepatenka į Direktyvos 2008/48 materialinę taikymo sritį ir taikymo laiko atžvilgiu sritį, neginčijama, kad suderinta nuostata, dėl kurios pateiktas šis klausimas, būtent Direktyvos 2008/48 24 straipsnio 1 dalis, priėmus minėtą įgyvendinimo priemonę tapo šioms sutartims taikoma.
- 86 Šiuo atžvilgiu reikia priminti, kad Teisingumo Teismas ne kartą yra paskelbęs, jog turi jurisdikciją priimti prejudicinį sprendimą dėl klausimų, susijusių su Sąjungos teisės nuostatomis, kai pagrindinėms bylos aplinkybėms ši teisė netaikoma ir dėl to jų atžvilgiu kompetentingos yra tik valstybės narės, tačiau kai pagal nacionalinę teisę minėtas Sąjungos teisės nuostatas galima taikyti dėl nacionalinėje teisėje esančios nuorodos į šių nuostatų turinį (žr., be kita ko, 2011 m. liepos 7 d. Sprendimo *Agafitei ir kt.*, C-310/10, Rink. p. I-5989, 38 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).
- 87 Teisingumo Teismas, be kita ko, šiuo klausimu pabrėžė, kad kai reglamentuojant vien vidaus pobūdžio situacijas nacionalinis įstatymų leidėjas priima tokius pačius sprendimus, kokie priimti Europos Sąjungos teisėje, kad, pavyzdžiui, išvengtų savo piliečių diskriminacijos ir galimo konkurencijos iškreipimo arba kad užtikrintų vienodą procedūrą panašių situacijų atveju, egzistuoja tam tikras interesas, siekiant išvengti aiškinimo skirtumų ateityje, Sąjungos teisės nuostatas ar sąvokas aiškinti vienodai, neatsižvelgiant į jų taikymo sąlygas (žr., be kita ko, minėto Sprendimo *Agafitei ir kt.*, 39 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

- 88 Šiuo atveju toks interesas yra, nes Direktyvos 2008/48 24 straipsnio 1 dalyje numatytos suderintos nuostatos taikymas vartojimo kredito sutartims, nepatenkančioms į šios direktyvos materialinę taikymo sritį ir taikymo laiko atžvilgiu sritį, gali užtikrinti vienodą procedūrą panašių situacijų atveju, kiek tai susiję su ginčų dėl tokių sutarčių sprendimu ne teismo tvarka.
- 89 Be to, Rumunijos vyriausybė ir Komisija tvirtina, kad šis antrasis klausimas yra nepriimtinas, nes klausama apie ginčų sprendimo ne teismo tvarka procedūras, nors pagrindinėje byloje šios procedūros neturi jokios konkrečios reikšmės. Teisingumo Teismo pateiktas aiškinimas šiuo klausimu nebus niekaip susijęs su ginčo pagrindinėje byloje dalyku.
- 90 Taip pat Rumunijos vyriausybė mano, kad šis klausimas nepriimtinas ir dėl to, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas prašo Teisingumo Teismo išaiškinti nacionalinę teisę, o tai priklauso tik nacionalinių teismų jurisdikcijai.
- 91 Šiuo atžvilgiu reikia konstatuoti, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teisme *Volksbank* tvirtino: kadangi pagal nacionalinės priemonės, kuria perkeliama Direktyva 2008/48, taisyklę, būtent OUG 50/2010 85 straipsnio 2 dalį, galima kreiptis į vartotojų apsaugos instituciją, kuri gali taikyti kredito įstaigoms sankcijas, ir neprivaloma pirmiausia pasinaudoti nacionalinės teisės aktuose numatytomis tokių ginčų sprendimo ne teismo tvarka procedūromis, ši priemonė prieštarauja Direktyvos 24 straipsnio 1 daliai, kurioje numatyta valstybių narių pareiga užtikrinti, kad būtų įdiegtos tinkamos ir veiksmingos vartotojų ginčų dėl vartojimo kreditų sprendimo ne teismo tvarka procedūros.
- 92 Taip pat neginčijama, kad pagrindinėje byloje vartotojų apsaugos institucija, šiuo atveju ANPC, realiai paskyrė baudą kredito įstaigai, šiuo atveju *Volksbank*, dėl to, kad jos sudarytose vartojimo kredito sutartyse buvo sąlygų, pažeidžiančių nacionalinį teisės aktą, kuriuo perkelta Direktyva 2008/48, pirmiau nesuteikus šiai kredito įstaigai galimybės išspręsti šį ginčą ne teismo tvarka.
- 93 Šiomis aplinkybėmis atsižvelgiant į šio sprendimo 48 ir 49 punktuose primintus principus reikia daryti išvadą, kad gavęs klausimą dėl Sąjungos teisės išaiškinimo, kai bent jau akivaizdžiai nėra aišku, kad negalima pateikti pagrindinės bylos sprendimui naudingo atsakymo, Teisingumo Teismas privalo jį atsakyti.

Dėl esmės

- 94 Reikia konstatuoti, jog Direktyvos 2008/48 24 straipsnio 1 dalyje reikalaujama, kad ginčų sprendimo ne teismo tvarka procedūros būtų tinkamos ir veiksmingos, tačiau nei šioje nuostatoje, nei kurioje nors kitoje Direktyvos 2008/48 nuostatoje, į kurią būtų galima atsižvelgti aiškinant minėtos nuostatos turinį, nedetalizuojamos šių procedūrų taikymo tvarka ar ypatybės.
- 95 Todėl valstybės narės turi reglamentuoti šių procedūrų taikymo taisykles, įskaitant galimą jų privalomąjį pobūdį, tačiau užtikrindamos, kad ši direktyva toliau bus veiksminga (pagal analogiją žr. minėto Sprendimo *Alassini ir kt.* 44 punktą).
- 96 Žinoma, nacionalinės teisės akte įtvirtinant pareigą pirmiausia pasinaudoti ginčų sprendimo ne teismo tvarka procedūra, jei užtikrinama, kad šia procedūra naudojamosi sistemiškai, galima sustiprinti Direktyvos 2008/48 veiksmingumą (pagal analogiją žr. minėto Sprendimo *Alassini ir kt.* 45 punktą).
- 97 Vis dėlto nei iš Direktyvos 2008/48 24 straipsnio 1 dalies teksto, nei iš jos tikslo arba kito konteksto elemento, į kurį būtų galima atsižvelgti aiškinant šią nuostatą, negalima daryti išvados, jog pagal ją reikalaujama, kad valstybės narės perkeltų šią nuostatą, numatydamos tokį įpareigojimą.

- 98 Be to, Direktyva 2008/48 neužkerta kelio valstybei narei naudojantis didele diskrecija, kuri pagal šią direktyvą jai palikta ginčų dėl vartojimo kredito sutarčių sprendimo ne teismo tvarka procedūroms reglamentuoti, sudaryti kuo geresnes galimybes vartotojams kreiptis į specialiai vartotojų interesams ginti įsteigtas institucijas, atsižvelgiant į tai, kad vartotojai, kurių padėtis paprastai yra mažiau palanki nei kreditoriaus tiek dėl galimybių derėtis, tiek dėl informacijos lygio, gali nežinoti savo teisių arba susidurti su sunkumais siekdami jomis pasinaudoti.
- 99 Taip pat negalima manyti, kad nacionalinė nuostata, kaip antai OUG 50/2010 85 straipsnio 2 dalis, pagal kurią leidžiama tiesiogiai kreiptis į vartotojų apsaugos instituciją, galinčią skirti baudas, vien dėl šios aplinkybės lemia, kad ginčų dėl vartojimo kredito sutarčių sprendimo ne teismo tvarka procedūroms, numatytos pagrindinėje byloje nagrinėjamoje nacionalinėje teisėje, yra netinkamos, neveiksmingos arba kenkiančios Direktyvos 2008/48 veiksmingumui.
- 100 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į antrąją klausimą reikia atsakyti, kad Direktyvos 24 straipsnio 1 dalį reikia aiškinti taip: šiai nuostatai neprieštarauja nacionalinės priemonės, kuria perkeliama Direktyva 2008/48, taisyklė, kad, kilus ginčui dėl vartojimo kreditų, vartotojai gali tiesiogiai kreiptis į vartotojų apsaugos instituciją, kuri gali taikyti kredito įstaigoms sankcijas už šios nacionalinės priemonės pažeidimą, ir neprivalo pirmiausia pasinaudoti nacionalinės teisės aktuose numatytais tokių ginčų sprendimo ne teismo tvarka procedūromis.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 101 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (ketvirtoji kolegija) nusprendžia:

- 1. 2008 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2008/48/EB dėl vartojimo kredito sutarčių ir panaikinančios Tarybos direktyvą 87/102/EEB 22 straipsnio 1 dalį reikia aiškinti taip: pagal šią nuostatą nedraudžiama į nacionalinės priemonės, kuria ši direktyva perkeliama į nacionalinę teisę, materialinę taikymo sritį įtraukti kredito sutartis, kaip antai nagrinėjamos pagrindinėje byloje, kuriomis suteikiamas kreditas užtikrinamas nekilnojamuoju turtu, nors tokios sutartys aiškiai pašalintos iš šios direktyvos taikymo srities pagal jos 2 straipsnio 2 dalies a punktą**
- 2. Direktyvos 2008/48 30 straipsnio 1 dalį reikia aiškinti taip: pagal šią nuostatą nedraudžiama nacionalinės priemonės, kuria ši direktyva perkeliama į vidaus teisę, taikymo laiko atžvilgiu sritį apibrėžti taip, kad ši priemonė taikoma ir kredito sutartims, kaip antai nagrinėjamos pagrindinėje byloje, kurios pašalintos iš šios direktyvos materialinės taikymo srities ir kurios vykdomos minėtos nacionalinės priemonės įsigaliojimo momentu.**
- 3. Direktyvos 2008/48 22 straipsnio 1 dalį reikia aiškinti taip: pagal šią nuostatą nedraudžiama nacionalinėje priemonėje, kuria ši direktyva perkeliama į vidaus teisę, nustatyti šioje direktyvoje nenumatytus įpareigojimus kredito įstaigoms, susijusius su komisinių, kuriuos jos gali rinkti pagal vartojimo kredito sutartis, patenkančias į šios priemonės taikymo sritį, rūšimis.**
- 4. SESV laisvo paslaugų teikimo taisyklės reikia aiškinti taip: joms neprieštarauja nacionalinės teisės nuostata, kuria kredito įstaigoms draudžiama rinkti tam tikrus banko komisinius.**

5. **Direktyvos 24 straipsnio 1 dalį reikia aiškinti taip: šiai nuostatai neprieštarauja nacionalinės priemonės, kuria perkeliama Direktyva 2008/48, taisyklė, kad, kilus ginčui dėl vartojimo kreditų, vartotojai gali tiesiogiai kreiptis į vartotojų apsaugos instituciją, kuri gali taikyti kredito įstaigoms sankcijas už šios nacionalinės priemonės pažeidimą, ir neprivalo pirmiausia pasinaudoti nacionalinės teisės aktuose numatytais tokių ginčų sprendimo ne teismo tvarka procedūromis.**

Parašai.